

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร 02-2819401 E-mail : disas_moac@hotmail.com

แจ้งเตือนศัตรูพืชระบาด เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในทุกภาคของประเทศไทย เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้งกลางวัน อากาศร้อน และฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน เฝ้าระวังการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังในทุกระยะการเจริญเติบโต ให้ความสำคัญโดยการดูกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ ของมันสำปะหลังส่งผลต่อการเจริญเติบโต การสังเคราะห์แสง คุณภาพท่อนพันธุ์ ขนาดหัวมันสำปะหลัง และเปอร์เซ็นต์แป้ง ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ หากเริ่มพบการเข้าทำลายให้ดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรงหรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

เพลี้ยแป้งที่พบในมันสำปะหลังมี 4 ชนิด คือ

1. เพลี้ยแป้งลาย (Striped mealybug ; *Ferrisia virgate* Cockerell) ลำตัวคล้ายลิ่ม ผนังลำตัวสีเทาเข้มมีวงแบ่งปกคลุมลำตัว เส้นขนขึ้นหนาแน่น ขนที่ปกคลุมลำตัวยาวเป็นเงาคายใยแก้ว มีแถบดำบนลำตัว
2. แถบชัดเจน ปลายท้องมีหางคล้ายเส้นแบ่งยาวครึ่งหนึ่งของความยาวลำตัว

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

2. เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียดเลย์ (Jack-beardsley mealybug ; *Pseudococcus jackbeardsleyi* gimpel&miller) ลำตัวค่อนข้างแบนผนังลำตัวสีเทาอมชมพู มีวงแบ่งสีขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแบ่งเรียงกันจำนวนมาก เส้นแบ่งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแบ่งด้านข้างลำตัว

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

3. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีเขียว (Madeira mealybug ; *Phenacoccus madeirensis* Green) ลำตัวรูปไข่ค่อนข้างแบนทางด้านข้าง ผนังลำตัวสีเขียวอมเหลือง มีวงแบ่งสีขาวบาง ๆ ด้านข้างลำตัวมีเส้นแบ่งสั้น เส้นแบ่งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแบ่งด้านข้างลำตัว และที่ลำตัวมีสันนูน 3 แนวตามความยาวลำตัว สันที่นูนที่สุดอยู่กลางลำตัว ชอบดูดกินอยู่ที่ใบแก่

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

4. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู (Pink mealybug ; *Phenacoccus manihoti* MatileFerrero) ลำตัวรูปไข่ ผ่องลำตัวสีชมพู มีผงแป้งขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแบ่งสัน หรือไม่ปรากฏให้เห็น เส้นแบ่งที่ปลายส่วนท้อง ค่อนข้างสั้น เป็นชนิดที่สร้างความเสียหายมากในมันสำปะหลัง

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยแป้งจะดูดกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ เช่น ใบ ยอด และตา ในส่วนของยอดที่ถูกทำลาย ใบจะงอหงิกเป็นพุ่มหนาเป็นกระจุก ลำต้นจะบิดเบี้ยวมีช่วงข้อถี่ ส่วนของลำต้นที่ถูกเพลี้ยแป้งดูดกินน้ำเลี้ยงจะมีผลต่อคุณภาพท่อนพันธุ์ หัวมันมีขนาดเล็ก เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ นอกจากนี้เพลี้ยแป้งจะขับถ่ายมูลที่มีลักษณะของเหลวข้นเหนียวมีรสหวาน ทำให้เกิดราดำปกคลุมปิดบังส่วนของใบพืช มีผลทำให้การสังเคราะห์แสงของพืชลดลง หากพบการระบาดรุนแรงจะทำให้ยอดแห้งตาย และพบการระบาดในมันสำปะหลังอายุน้อยอาจทำให้มันสำปะหลังไม่สร้างหัวและยืนต้นตายได้

การแพร่ระบาด

ตัวอ่อนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง สามารถเคลื่อนที่ได้จึงเคลื่อนย้ายไปตามส่วนต่าง ๆ บนต้นมันสำปะหลังโดยมีมดเป็นพาหนะนำเพลี้ยแป้งไปยังส่วนต่าง ๆ ของต้นมันสำปะหลัง กระจาแลม พัดพาไข่และตัวอ่อนไปยังต้นอื่น อีกทั้งท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นสาเหตุหลักในการแพร่กระจายและติดไปกับเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในแปลงที่มีการระบาดและเครื่องมือการเกษตร

แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. ไถและพรวนดินหลาย ๆ ครั้ง เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งที่ฝังอยู่ในดิน
2. ใช้ท่อพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากเพลี้ยแป้งที่ฝังอยู่ในดิน
3. แช่ท่อพันธุ์ด้วยสารกำจัดแมลง เป็นเวลา 5 - 10 นาที ได้แก่ ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม หรืออิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม หรือไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 40 กรัม โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร
4. ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส แตนเบียนเพลี้ยแป้งที่ผสมพันธุ์ รวมทั้งการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติชนิดอื่น เช่น ตัวเต่าตัวห้ำ ฝีเสื้อหางติ่งตัวห้ำ และแตนเบียนชนิดอื่น ๆ งดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงฟ่นในแปลงมันสำปะหลัง ในช่วงที่พบแมลงศัตรูธรรมชาติบนต้นมันสำปะหลัง หรือช่วงหลังจากการปล่อยศัตรูธรรมชาติใหม่ ๆ
5. หมั่นสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดให้ตัดยอดหรือถอนต้น นำไปทำลายนอกแปลงและพ่นสารกำจัดแมลงบริเวณที่พบและบริเวณโดยรอบที่มีการระบาดทันที สารเคมีแนะนำ ได้แก่ ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม หรืออิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม หรือไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 20 กรัม หรือโพรไทโอฟอส 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์